

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
к. е. н., доцент Уханова І.О.

“ _____ ” _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»
на тему:
**«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ»**

Виконавець:

студентка 4 курсу 43 групи ФМЕ
Цегельна Софія Олегівна

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Воронова О. В. _____

Одеса – 2024 рік

АНОТАЦІЯ

Цегельна С. О. «Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин України та Польщі».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2024 р.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічні відносини України з Республікою Польща.

У роботі розглядаються теоретичні засади формування зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею.

Проаналізовано сучасний стан економічної торгівельної, інвестиційної та міграційної співпраці України та Польщі під час війни.

Розглянуто основні проблеми зовнішньоекономічного співробітництва країн. Розроблено оптимальні та перспективні шляхи співпраці Польщі та України у повоєнний період.

Ключові слова: зовнішньоекономічні відносини, експорт, імпорт, міграційний процес, інвестиційна діяльність, міжнародне співробітництво.

ANNOTATION

Tsegelna S. O. "Problems and prospects of development of foreign economic relations of Ukraine and Poland". Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". - Odesa National University of Economics. - Odesa, 2024

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the study is the foreign economic relations of Ukraine with the Republic of Poland.

The paper examines the theoretical foundations of the formation of foreign economic relations between Ukraine and Poland.

The current state of economic trade, investment and migration cooperation between Ukraine and Poland during the war is analyzed.

The main problems of the countries' foreign economic cooperation are considered. Optimal and promising ways of cooperation between Poland and Ukraine in the post-war period have been developed.

Keywords: foreign economic relations, export, import, migration process, investment activity, international cooperation.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ.....	8
1.1. Сутність та еволюція становлення зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею	8
1.2. Основні напрями та етапи співробітництва між Україною та Польщею	13
1.3. Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею	19
Висновки до розділу I.....	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ.....	24
2.1 Аналіз торгівельних відносин між Україною та Польщею під впливом агресії росії.....	24
2.2. Оцінка стану інвестиційної співпраці України та Польщі під час війни в Україні	32
2.3. Аналіз міграційних потоків між Україною та Польщею під час російської агресії проти України.....	39
Висновки до розділу II.....	47
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ.....	48
3.1. Проблеми зовнішньоекономічних відносин України та Польщі на момент сьогодення.....	48
3.2. Перспективи розвитку економічної співпраці між країнами у післявоєнний період.....	53
Висновки до розділу III.....	60
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64

ВСТУП

Актуальність кваліфікаційної роботи. Повномасштабна збройна агресія росії проти України та введений воєнний стан призвели до виникнення труднощів та проблем в усіх сферах національної економіки, а особливо у сфері зовнішньоекономічної діяльності країни. Військова агресія в Україні відкинула на роки рівень економічного розвитку, викликала значні втрати людського капіталу, зруйнувала інфраструктуру і ланцюги торгівлі сільськогосподарською продукцією та завдала величезної шкоди виробничим можливостям через втрату електроенергії та фіксації курсу НБУ адміністративними методами.

Українсько-польські відносини посідають особливе місце в системі міжнародних відносин України через географічне розташування обох країн та народів та через роль Польщі в історії та сьогоденні України.

Для України підтримка політичних та економічних зв'язків з Республікою Польща зумовлюється не тільки тривалою історичною традицією українсько-польських взаємин, спільними демографічними процесами, територіальною близькістю двох країн, тісними культурними зв'язками, а, в першу чергу, активним співробітництвом у всіх сферах суспільного життя, схожістю політичних і стратегічних інтересів. Українсько-польські відносини є прикладом проведення успішної зовнішньої політики, заснованої на принципах визнання та двостороннього партнерства між державами, що дало змогу побудувати правові та політичні засади сучасних відносин.

Актуальність обраної теми дослідження полягає в тому, що досвід українсько-польських відносин можна використати для дослідження пріоритетних напрямів економічної співпраці України з Польщею в умовах війни та формулювання рекомендацій щодо побудови партнерських відносин між Україною та іншими країнами-членами ЄС.

Багато науковців у своїх працях висвітлювати практичні теоретичні основи зовнішньоекономічних відносин України та Польщі, серед них такі як: Білик Л. М. [1], Горбатюк О. О. [2], Долинська В. О. [2], Козловський О. І. [3], Марченко О. О. [4], Волошина С. В. Бойко Н. [6], Мелекесцев К. І. [7], Чорна Н. [8], Зимнін А. [9], Віднянський С. [10] та ін.

У той же час, аналіз наукових праць показує, що деякі окремі аспекти зовнішньоекономічних відносин України та Польщі ще залишаються недостатньо вивченими, особливо в умовах російсько-української війни.

Мета і задачі дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження практичних та теоретичних аспектів формування та розвитку зовнішньоекономічних відносин України з Польщею, визначення їх проблем та пошук перспектив розвитку.

Досягнення мети дослідження передбачає постановку та розв'язання таких завдань:

- визначити сутність та еволюцію становлення зовнішньоекономічних відносин України та Польщі;
- вивчити основні напрями та етапи співробітництва України та Польщі;
- дослідити нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею;
- провести аналіз торговельних відносин між Україною та Польщею під впливом агресії росії;
- оцінити стан інвестиційної співпраці України та Польщі під час війни в Україні;
- проаналізувати міграційні потоки між Україною та Польщею під час російської агресії проти України;
- визначити проблеми та напрями розвитку зовнішньоекономічних відносин України та Польщі.

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічні відносини України з Республікою Польща.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти реалізації зовнішньоекономічних відносин України та Польщі в умовах російської агресії.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та поставлених завдань у дипломній роботі використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів аналізу, а саме: теоретичного узагальнення та системного підходу – для уточнення визначень економічних понять; порівняльного аналізу; економіко–порівняльного та статистичного аналізу; абстрактно-логічного – для формулювання висновків; графічного аналізу – для систематизації результатів у вигляді діаграм; табличного методу – для наочного відображення результатів.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження слугували: економічні дослідження провідних вітчизняних і зарубіжних учених. Фактологічною та статистичною основою стали законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти щодо регулювання економічного співробітництва України з Республікою Польща, статистичні матеріали Міністерства закордонних справ України та Міністерства економіки України, Державної міграційної служби України, Державної Митної Служби України, Державної служби статистики України; матеріали й аналітичні звіти міжнародних компаній, науково–періодична література в контексті формування та реалізації зовнішньоекономічних відносин України та Польщі.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра підготовлено тези: Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею // Студентська науково-практична конференція факультету міжнародної економіки ОНЕУ «Минуле, сучасне, майбутнє». Секція Міжнародних економічних відносин: «Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин» (м. Одеса, квітень 2024 р.)

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (62 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 73 сторінок. Основний зміст викладено на 63 сторінках. Робота містить 4 рисунків та 5 таблиць.

ВИСНОВКИ

Набуття Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу актуалізувало проблему економічної співпраці із державами-членами європейської спільноти, вагоме місце серед котрих займає Польща.

Фактори, які визначають відносини з Польщею, включають набір усталених політичних, соціальних та економічних відносин, наявність спільних кордонів і, насамперед, політику добросусідства, яка сприяє прагненню України до європейської інтеграції. Експерти вважають, що серед близько двадцяти стратегічних партнерів нашої країни відносини з Польщею максимально відповідають формату плану та мають реальне стратегічне значення.

Україна та Польща розпочали співробітництво в різних галузях, від економіки до культури, ще з часів проголошення незалежності нашої держави. І сьогодні країни продовжують розширювати сфери плідної взаємодії. Так за офіційною інформацією держави продовжують активну співпрацю в напрямі енергетики, економіки, оборони, культури та ін.

Важливу роль у становленні та подальшому розвитку відносин між будь-якими країнами відіграє їх законодавче регулювання. Договірні-правова база між Україною та Республікою Польща налічує 156 чинних міжнародних договірні-правових документів. Партнерство та зовнішньоекономічні відносини України та Польщі регулюються: угодами, укладеними між Європейським Союзом та Україною, Угодою між Урядом Республіки Польща та Урядом України про взаємну підтримку та захист інвестицій, Конвенцією між Урядом Республіки Польща та Урядом України про уникнення подвійного оподаткування та запобігання ухиленню від сплати податків у сфері податків на прибуток та майно, Угодою між Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України про економічне співробітництво; українським законодавством, міжнародними нормами.

За результатами 2022 року Польща посідає 1 місце за обсягами двосторонньої торгівлі товарами між Україною та країнами Європи з питомою вагою 23,1 % від загального обсягу.

За результатами січня–жовтня 2023 року товарообіг між Україною та Польщею склав 9 526,3 млн дол. США, що на 4,3% або на 432,1 млн дол. США менше обсягів торгівлі товарами за відповідний період 2022 року. Обсяг експорту українських товарів до Польщі склав 4 077,3 млн дол. США та зменшився на 27,9% у порівнянні з відповідним періодом 2022 року, обсяг імпорту збільшився на 26,6% та склав 5 449,0 млн дол. США. У січні 2024 року імпорт товарів в Україну збільшився на 6,3% до 5,1 млрд доларів, а експорт товарів з України – на 9,7% до 3,4 млрд доларів. Особливе питання в експорті товарів з України до Польщі на сьогодні посідає проблема та особливості експорту українського зерна.

Польські інвестиції становлять 2% у сукупному обсязі накопичених іноземних капіталовкладень в Україні, переважно у сфері переробної промисловості. Об'єднання України й Польщі в економічний кластер уже почалося і триває на різних рівнях: від урядового до локального.

Станом на початок 2023 року, найбільша кількість українських мігрантів перебуває саме на території Польщі. У 2022 році у Польщі перебувало 67 тис. осіб українців, проте вже на початок 2023 року кількість громадян України становила 1786 тис. осіб.

Республіка Польща стикнулася з найбільшим міграційним потоком біженців. Загалом польському уряду вдалось швидко зреагувати та надати необхідну допомогу українським біженцям. З урахуванням того, що війна триває, Польща готується до нових хвиль міграції.

На сьогоднішній день основними проблемами польсько-українських відносин є торгівельна діяльність, заборона експорту агропродукції, блокування кордонів, несприяння розвитку українського бізнесу на території Польщі та ін.

Польща та Україна стикаються з новими глобальними викликами та проблемами, які потребують негайного вирішення, щоб мати можливість ефективно співпрацювати в майбутньому. Двостороння співпраця дасть змогу більш продуктивно вирішувати ці питання.

Сьогодні перспективними є декілька основних напрямків двосторонньої співпраці між Україною та Польщею: розвиток співпраці у військово-технічному секторі, будівництві, відбудові пошкоджених територій України після війни, покращення транспортного сполучення, логістики та ін.

Цілком імовірно, що питання відбудови України теж спричинятиме конфлікти у майбутньому. Крім того, можливі спори, зумовлені, з одного боку, інтересами польського бізнесу, а з іншого — конкуренцією в Польщі за українських працівників-мігрантів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик Л. М. Нові виклики українсько-польської співпраці: сучасний стан та перспективи. *Польсько-українські дослідження*. 2019. № 3. С. 48-62.
2. Горбатюк О. О., Долинська В. О. Перспективи розвитку торговельно-економічної співпраці між Україною та Польщею. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. Серія «Економічні науки». 2020. № 203. С. 81-87
3. Козловський О. І. Українсько-польські відносини: стан та перспективи розвитку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Міжнародні відносини. 2018. № 904. С. 38-46.
4. Марченко О. О., Савчук І. С. Митна співпраця між Україною та Польщею: стан, проблеми та перспективи. *Митний вісник*. 2021. № 1. С. 45-52.
5. Волошина С. В., Проволоцька О. М. Демоекономічні вектори розвитку: Україна та Польща. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 43. С. 198-205.
6. Бойко Н. Українсько–польські реляції під час війни 2022 року в Україні: підґрунтя та наслідки. 2023. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/247/6950/14474-1?inline=1> (дата звернення 20.03.2024)
7. Мелекесцев К. І. Сучасні польсько-українські відносини: історіографічний аналіз. Історичні і політологічні дослідження. Вінниця : Донецький національний університет, 2016. № 1. С. 121–132.
8. Чорна Н. Українсько–польське економічне співробітництво. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 2. С. 31–41
9. Зимнін А. Зовсім інші робітники: як змінився «український» ринок праці у Польщі. *Європейська правда*. 2020. 13 лютого. URL :

<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/02/13/7106240/> (дата звернення 22.03.2024)

10. Віднянський С. Україна – Європейський Союз: новий етап взаємовідносин в умовах російсько-української війни 2014–2022 рр. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип. 31: міжвідомчий збірник наукових праць. Головний редактор Степан Віднянський. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2022. С. 10–37.

11. Наумов М. С. Сутність та основні форми зовнішньоекономічної діяльності фірми»: тексти лекцій для студентів спеціальностей - 051. Економіка, 071 – Облік і оподаткування, 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Харків. нац. ун-т міськ госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 61 с.

12. Політичні відносини між Україною та Польщею. Офіційний сайт Посольство України в Республіці Польща . URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/228-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-polysheju> (дата звернення 27.03.2024)

13. Спільні комісії з питань співробітництва. Офіційний сайт Вільної енциклопедії Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96_%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%97_%D0%B7_%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C_%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0 (дата звернення 27.03.2024)

14. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703_079#Text (дата звернення 5.04.2024)

15. Україна та Польща підписали меморандум щодо розробки інструментів сприяння торгівлі. Міністерство економіки України. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiki-ukrayina-ta-polshcha->

[pidpisali-memorandum-shchodo-rozrobki-instrumentiv-spriyannya-torgivli](#) (дата звернення 6.04.2024)

16. Угода між Міністерством машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії України та Міністерства промисловості і торгівлі Республіки Польща про співробітництво в галузі машинобудування. Мін.МВПКК України, Польща; Угода, Міжнародний документ від 25.06.1996
Офіційний сайт Верховної Ради України URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_087#Text (дата звернення 6.04.2024)

17. ДАХК "Артем" і польська AREX розробили новий ракетний комплекс "Маргаритка" URL : <https://interfax.com.ua/news/general/448494-amp.html> (дата звернення 6.04.2024)

18. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво Україна, ЄС; Угода, Міжнародний документ від 04.07.2002. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_194#Text (дата звернення 6.04.2024)

19. Магда І. Міжнародні зв'язки України та Польщі: проблеми і перспективи співробітництва. *Дипломатичний вісник*. 2018. № 9. С. 55-59.

20. Польсько-українські відносини: потенціал – більший за проблеми. Міжнародний центр перспективних досліджень. 2021. URL : <https://www.prostir.ua/?news=polsko-ukrajinski-vidnosyny-potentsial-bilshyj-za-problemy> (дата звернення 7.04.2024)

21. Співпраця України і Польщі у розвитку стійкої енергетики важлива для європейської безпеки. Міністерство енергетики України. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/spivpratsia-ukrainy-i-polshchi-u-rozvytku-stiikoi-enerhetyky-vazhlyva-dlia-ievropeiskoi-bezpeky> (дата звернення 7.04.2024)

22. Колодюк А. Об'єднані спільними інтересами: перспективи економічної співпраці Польщі й України. *Економічна правда*. 2022. URL:

<https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/22/689503/#:~:text=%> (дата звернення 7.04.2024)

23. Чому Польща є надважливим партнером для України. 2023. URL : <https://armyinform.com.ua/2023/04/09/chomu-polshha-ye-nadvazhlyvym-partnerom-dlya-ukrayiny/> (дата звернення 8.04.2024)

24. Культурно-гуманітарне співробітництво між Україною та Польщею. Офіційний сайт Посольство України в Республіці Польща. URL : <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/231-kulyturno-gumanitarne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-polysheju> (дата звернення 8.04.2024)

25. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища. Польща, Кабінет Міністрів України; Угода, Міжнародний документ від 24.01.1994. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_073#Text (дата звернення 8.04.2024)

26. Відносини Україна – ЄС. URL : https://i-lug.gov.ua/external_relations/euro-integration-element/vidnosini-ukraina-%E2%80%93-es (дата звернення 8.04.2024)

27. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами , з іншої сторони. Україна, Європейський Союз, Євратом [...]; Угода, Список, Міжнародний документ від 27.06.2014. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 8.04.2024)

28. Дипломатичні відносини між Польщею і Україною. Офіційний сайт Республіка Польща. URL : <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/ukraine#:~:text=%> (дата звернення 8.04.2024)

29. Офіційний сайт Республіка Польща .URL: <https://www.gov.pl/> (дата звернення 8.04.2024)

30. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Польщею. Офіційний сайт посольства України і Республіці Польща. URL : <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/229-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-polshheju> (дата звернення 10.04.2024)

31. Дмитрієнко О. У січні Україна збільшила імпорт товарів з Польщі на 29% до \$568 млн. Українські новини. 2024. URL: <https://ukranews.com/ua/news/984614-u-sichni-ukrayina-zbilshyla-import-tovariv-z-polshhi-na-29-do-568-mln> (дата звернення 10.04.2024)

32. Польща. Офіційний портал Дія Бізнес. URL: <https://export.gov.ua/country/103-polshcha> (дата звернення 10.04.2024)

33. Найбільший імпортер з ЄС: які продукти Польща постачає в Україну. UkrAgroConsult. 2024. URL: <https://www.qdpro.com.ua/uk/news/naybilshiy-importer-z-ies-yaki-produkti-polshcha-postachaie-v-ukrayinu#:~:text=%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%96%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%20%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B7,%D0%B4%D0%B2%D1%96%D1%87%D1%96%20%E2%80%93%20%241%2C74%20%D0%BC%D0%BB%D1%80%D0%B4>. (дата звернення 11.04.2024)

34. Єврокомісар: у 2023-му Польща експортувала до України третину всіх товарів із ЄС. Радіо Свобода. 2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-ievrokomisar-polshcha-eksport-do-ukrainy/32533100.html> (дата звернення 15.04.2024)

35. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 8.04.2024)

36. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України. URL : <https://dpsu.gov.ua/> (дата звернення 8.04.2024)

37. Бутурлим О. Ситуація на кордоні стає ще критичнішою: в уряді відреагували на блокаду автобусів. УНІАН. 2024. URL : <https://www.unian.ua/economics/transport/blokada-kordonu-z-polshcheyu-v-uryadi-zayavili-pro-pogirshennya-situaciji-12547869.html> (дата звернення 18.04.2024)

38. Українські підприємці в Польщі у 2023 році збільшать сплату соціальних внесків на 50%. Інформаційне агентство Інтерфакс–Україна. 2023. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/940249.html> (дата звернення 18.04.2024)

39. Офіційний сайт. Польське агентство з інвестицій та торгівлі (РАІН) . URL : <https://www.gov.pl/> (дата звернення 19.04.2024)

40. В Україні відновило роботу Польське агентство з інвестицій та торгівлі. Українська Рада Торгових Центрив. 2023. URL : <https://www.ucsc.org.ua/v-ukrayini-vidnovylo-robotu-polske-agentstvo-z-investyczij-ta-torgivli/> (дата звернення 19.04.2024)

41. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення 19.04.2024)

42. Об'єднані спільними інтересами: перспективи економічної співпраці Польщі й України. Економічна правда. 2022. URL : <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/22/689503/#::~:text=> (дата звернення 19.04.2024)

43. Transakcje na polskim rynku VC w 2023 roku. PFR Ventures. URL: <https://pfrventures.pl/aktualnosci/transakcje-na-polskim-rynku-vc-w-2023.html> (дата звернення 20.04.2024)

44. Олійник В. Українські стартапи у Польщі: стан і перспективи – аналіз. Ain.ua. 2024. URL: <https://ain.ua/2024/02/01/ukrayinski-startapy-u-polshhi-stan-i-perspektyvy/> (дата звернення 20.04.2024)

45. Інвестування в Польщу. Асоціація українського бізнесу в Польщі. URL: <https://ukrbizpol.org/investuvannya-v-polshhu/> (дата звернення 20.04.2024)

46. Нагорняк Т. Л Міграція українців до Польщі як наслідок державної політики. *Політичні інститути та процеси*. 2018. №3. С. 27–35

47. Komisja Europejska alarmuje: Polska wymiera. Do 2060 roku będzie nas mniej o 5 mln. Wprost. URL: <https://www.wprost.pl/506303/Komisja-Europejska-alarmuje-Polska-wymieraDo-2060-roku-bedzie-nas-mniej-o-5-mln> (дата звернення 21.04.2024)

48. Динаміка міграційних настроїв українців. Офіційний сайт соціологічної групи «Рейтинг». – URL: http://ratinggroup.ua/research/ukraine/dinamika_migracionnyh_nastroeniy_ukrainsev.html (дата звернення 21.04.2024)

49. Вінокуров Я. Українські мігранти підіймають економіку Європи. Що буде з Україною без них? Економічна правда. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/10/695807/> (дата звернення 21.04.2024)

50. Актуальна ситуація на кордоні з Польщею. URL: <https://www.ukrainianinpoland.pl/uk/how-many-ukrainians-have-crossed-the-ukrainian-polish-border-since-the-beginning-of-the-war-current-data-uk/> (дата звернення 21.04.2024)

51. Вплив міграційних процесів на перебіг повоєнного відновлення України, міграційну політику ЄС та країн Східного партнерства. Центр Разумкова. Київ. 2023. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2023/10/25/2023-Pyshchulina-MIGRACIA.pdf> (дата звернення 22.04.2024)

52. Вплив повномасштабної війни на міграцію українців: як масштаби переміщення оцінюють держава Україна та міжнародні організації. Опора. 2023. URL: <https://www.opora.ua.org/viyna/vpliv-povnomasshtabnoyi-viini-na-migratsiiu-ukrayintsiv-iak-masshtabi-peremishchennia-otsiniuiut-derzhava-ukrayina-ta-mizhnarodni-organizatsiyi>-(дата звернення 29.04.2024)

53. Co Polacy sądzą o wojnie na Ukrainie? Zobacz nowy sondaż CBOS. URL: <https://polskieradio24.pl/5/1222/artykul/3095133,co-polacy-sadza-o-wojnie-na-ukrainie-zobacz-nowy-sondaz%C2%A0cbos> (дата звернення 29.04.2024)
54. 4 na 10 uchodźców z Ukrainy znalazło zatrudnienie w Polsce. URL: <https://silesion.pl/4-na-10-uchodzcow-z-ukrainy-znalazlo-zatrudnienie-w-polsce/> (дата звернення 29.04.2024)
55. Офіційний сайт Державної міграційної служби України. URL: <https://dmsu.gov.ua/> (дата звернення 29.04.2024)
56. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія від 12.07.2017 № 482-р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80#Text> (дата звернення 30.04.2024)
57. Що заважає Україні та Польщі вийти з кризи у 2024-му. Європейська правда. 2023. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/12/30/7176433/> (дата звернення 30.04.2024)
58. Кириченко А. «Грають на руку Росії». Що про польську блокаду думають найбільші українські агрокомпанії. Журнал Forbes Ukraine. 2024. URL: <https://forbes.ua/company/grayut-na-ruku-rosii-shcho-pro-polsku-blokadu-dumayut-naybilshi-ukrainski-agrokompanii-forbes-zapitav-u-kernel-agrotreyd-ta-agro-region-21022024-19371> (дата звернення 30.04.2024)
59. Перспективні галузі економіки, прогнози розвитку після війни. URL: <https://blog.youcontrol.market/pierspiektivni-ghaluzi-iekonomiki-proghnozi-rozvitku-pislia-viini/> (дата звернення 30.04.2024)
60. XVII Міжнародний форум «Польсько-українські дні бізнесу» 27 квітня 2023 р. URL: <https://euconlaw.com/perspektyvy-zmicznennya-biznes-partnerstva-mizh-ukrayinoyu-i-polshheyu-kriz-optyku-vidbudovy-ukrayiny-rezultaty-hvii-mizhnarodnogo-forumu-polsko-ukrayinski-dni-biznesu/> (дата звернення 30.04.2024)

61. Скаврон Б. Якими будуть стосунки України та Польщі після війни з Росією. ТСН. 2023. URL: <https://tsn.ua/svit/yakimi-budut-stosunki-ukrayini-ta-polschi-pislya-viyni-z-rosiyeyu-poyasnennya-podolyaka-2385352.html> (дата звернення 30.04.2024)

62. Перегляд відносин з Україною: як польські вибори можуть вплинути на підтримку Києва. Європейська правда. 2023. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/09/12/7169203/> (дата звернення 30.04.2024)